

Bu sayfa Őu linkten yazdırılmıŐtır: [<http://www.risaleonline.com/soru-cevap/kaza-edilmesi-gereken-oruclar>]

[İbadet Oruç Fıkıh](#)

Soru

Kaza Edilmesi Gereken Orular

Hangi durumlarda oruçları kaza etmemiz lazımdır?

Cevap

KAZA EDİLMESİ GEREKEN VE GEREKMEYEN ORUÇLAR

1. Yolculuk veya hastalık özrü ile Ramazan orucunu tutmamıŐ olan kimse, bunları kaza etmeye elveriŐli bir vakit bulamadan önce ölse, üzerine kaza gerekmediği gibi, fidye vermesi de lazım gelmez. Ancak oruçları için fidye verilmesini vasiyet etmiŐ olursa, malının üçte birinden bu vasiyetin yerine getirilmesi gerekir. Fidyeye, fakir bir kimseyi sabah ve akŐam doyuracak olan bir günlük yiyecektir. Bu, bir fitre sadakasına eŐittir.

2. Yolculuk veya hastalık sebebi ile Ramazan orucunu tutamamıŐ olan kimse, bunun tamamını veya bir kısmını kaza edebilecek bir zaman bulmuŐ olduğu halde, bunları kaza etmeden ölürse, malı olduğu takdirde, kazaya kalan her gün için malının üçte birinden ödenmek üzere bir fidye ödenmesini vasiyet etmesi gerekir. Bu fidye fakirlere verilir. Bir özrü olmaksızın kasden Ramazan orucunu tutmayan kimse üzerine de, öldüğü zaman malının üçte birinden fidye verilmesini vasiyet etmelidir ki, bu vacibdir. Kaza edecek zaman bulamasa da hüküm aynıdır. Çünkü yapılması mümkün olan bir ibadeti terk etmiŐtir. Vasiyet etmediği takdirde, varislerin bu fidyeyi vermeleri üzerine vacib olmaz, isterlerse kendi mallarından bir baĐıŐ olarak verebilirler. Varisler ve varis olmayanlar, ölü adına orucu tutmak suretiyle kaza edemezler. Böyle beden ile yapılan ibadetlerde, başkasına vekalet edilemez. Ancak kendileri için tuttıkları oruçların sevabını ölüye baĐıŐlayabilirler. (İmam Şafiîye göre, ölü vasiyet etsin veya etmesin, onun geriye bıraktığı malın tümünden kazaya kalmıŐ oruçlarının fidyesi verilir. Böyle bir ölü adına da velisi oruç tutabilir.)

3. Tutulamayan oruçlardan dolayı fidye verilmesi, Ramazan orucu ile Ramazan ayından kazaya kalan oruçlara ve nezir oruçlarına mahsustur. Yemin ve adam öldürme keffaretleri için gereken oruçları tutmaktan aciz kalan kimsenin, daha hayatta iken fidye vermesi caiz değildir. Fakat bu oruçlar için vasiyet etmesi caizdir.

4. Bozulan herhangi bir nafile orucun kazası gerekir, ister bu orucu bozma, oruçlunun kendi isteği ile olsun, ister olmasın aynıdır. Bunun için nafile oruç tutmaya başlayan bir kadın, adet görecektir, sahih olan görüşe göre, bu orucu kaza etmesi gerekir. Çünkü başlanmış bir ibadeti yarıda bırakmamak ve yüklenilen bir din görevini yok etmemek vacibdir, gereklidir. (Şafiîlere göre böyle bir oruçlu serbesttir, dilerse bu orucu kaza eder, dilerse etmez. Çünkü üzerine vacib olmayan bir ibadete başlamıştır. Yerine getirmediği fazladan bir ibadet için kendisine kaza gerekmez.)

5. Bir kimse, fecrin doğuşundan sonra kaza orucuna niyet etse, bu oruç kaza yerine geçmez, nafile bir oruç olur. Çünkü geceden niyet edilmesi gerekirdi. Bu orucu bozacak olsa, ayrıca kazası gerekir.

6. Ramazanın başından sonuna kadar baygın bir halde olan kimse, sonradan kendine gelince, üzerine kaza gerekmez. Bunda ittifak vardır. Çünkü bayılma hali bir hastalıktır. Fakat böyle bir halin bu kadar uzaması da çok az olur. Nadir olan şeylerdeki güçlük de izne sebep olamaz.

7. Delirmiş olan bir adam, Ramazan içinde kendine gelip iyileşse, geçmiş günleri kaza eder. Fakat bir kimsenin delirmesi Ramazanın başından sonuna kadar veya son günün zevalinden sonraya kadar devam etse, sonradan iyileşmekle kendisine kaza gerekmez. Çünkü bunda güçlük vardır: Sahih olan da, budur. Yine böyle delirmiş olan kimse, Ramazan gecelerinden birinde iyileşip de, sonra fecirden itibaren yine delirse, üzerine kaza gerekmez. Delirmiş olan kimsenin iyileşmesi, kendisindeki delirmenin tamamen ortadan kalkması ile olur. (Malikîlere göre, delirme de bayılma gibidir. Onun için kazası gerekir.)

8. Orucu kazaya kalan kimse, bunu kaza etmeden ilerki Ramazana yetişince, gelen Ramazan orucunu, kaza orucundan önce tutar. Çünkü kaza için zaman geniştir ve elverişlidir. (Şafiîlere göre, bir ramazana ait kaza orucunu, diğer Ramazan gelmeden önce tutmak gerekir. Önceki Ramazan orucu tutulmadan ikinci bir Ramazan gelince, hem kaza ve hem de her gün için bir fidye vermek gerekir. Çünkü kaza vaktinden çıkarılmıştır. Kazayı vaktinden sonraya bırakmak ise, yerine getirilmesi gereken bir ibadeti sonraya bırakmak gibidir. Hanefi mezhebinde, kaza için belli bir vakit gösterilmemiştir. Buna dair ayet-i kerime kazayı herhangi bir vakitle sınırlandırmış değildir.)

9. Bir gayrimüslim Ramazan ayı içinde müslüman olduğu halde, geri kalan günleri oruç tutmayacak olsa, bakılır: Eğer küfür diyarında İslam'a girmişse ve Ramazan ayı çıkıncaya kadar orucun farz olduğunu öğrenmemişse, özürlü sayılır. İslama girdikten sonra geçirdiği günler için kaza etmesi gerekmez. Fakat İslam yurdunda ihtida (İslam dinini kabul) etmişse, her halde kaza etmesi lazımdır. Çünkü İslam ilinde bu gibi cehalet özür sayılmaz.

10. Çocuklar için oruç tutmak, namaz gibidir. Bunun için on yaşında bulunan bir çocuğa

oruç tutması emredilir. Tutmasa hafifçe dövülebilir. Bununla beraber tutmazsa, kaza etmesi gerekmez. Bir de çocuğun oruca gücü yetmelidir. Oruçtan zarar görecektir olan çocuğa: "Oruç tut" diye emredilmez.

BÜYÜK İSLAM İLMİHALİ, ÖMER NASUHİ BİLMEN